

Žymių Tauragės datų kalendorius

2016 metai

Sukanka:

490 metų, kai 1526 m.

- Tauragė buvo pažymėta Bernardo Vapovskio (Wapovski) žemėlapyje.

280 metų, kai 1736 m.

- Buvo įsteigta Tauragės evangelikų liuteronų mokykla. 1821-1830 m. ši mokykla veikė parapijai priklausančiuose namuose.

180 metų, kai 1836 m.

- Gegužės 21 d. kilusio gaisro metu Tauragėje sudegė 59 kiemai su visais ūkiniais pastatais (iš viso apie 200 pastatų). Tarp sudegusių buvo ir prieš 17 metų pastatyta didelė muitinė bei sandėliai, 1830 m. pastatytas paštas, nuo 1787 m. veikusi evangelikų liuteronų bažnyčia, sinagoga.

- Rusijos vyriausybės įsakymu architektas Vaclovas Ritšelis parengė, o valdžia patvirtino naują Tauragės miesto statybos projektą. Pagal jį Tauragė buvo pradėta formuoti naujoje vietoje. 1910 m. pagal šį planą miestas jau buvo užstatytas.

- Pradėtas tiesti Rygos-Tilžės kelias. Jis sujungė Tauragę, Skaudvilę ir Kelmę.

170 metų, kai 1846 m.

- Rusijos caras Nikolajus I Tauragės valdą majorato teisėmis padovanojo kunigaikščiui generolui Ilarionui Vasiljevičiui Vasilčikovui (1777-1847). Po jo mirties Tauragės dvaras atiteko sūnui, valstybės patarėjui Aleksandrui Ilarionovičiui Vasilčikovui.

160 metų, kai 1856 m.

- Tauragėje atidaryta valdiška parapinė dviklasė rusiška mokykla (veikė pagal 1828 m. švietimo nuostatus, lietuvių kalba joje nebuvo dėstoma). Lėšų mokyklos statybai paaukojo Tauragės valdytojas Aleksandras Vasilčikovas.

150 metų, kai 1866 m.

- Batakiuose prie bažnyčios įkurta pradžios mokykla, apmūrytas bažnyčios šventorius.

145 metai, kai 1871 m.

- Tauragės dvare įsteigta spirito varykla.

135 metai, kai 1881 m.

- Tauragėje įsteigta pirmoji vaistinė.

130 metų, kai 1886 m.

- Įsteigta muilo įmonė. Antroji - 1887 m.

110 metų, kai 1906 m.

- Atidaryta pirmoji spaustuvė Tauragėje.
- Lapkričio 22 d. Tauragėje lietuviško vakaro metu parodytas pirmasis lietuviškas vaidinimas – Šatrijos Raganos pjesė „Nepasisekė Marytei“. Vakaro metu dainavo ir J. Charžausko vadovaujamas choras.

100 metų, kai 1916 m.

- Per pietinę Tauragės miesto dalį buvo pradėta tiesti plačiojo geležinkelio linija Pagėgiai-Radviliškis.
- Prie Tauragės turgaus aikštės okupacinė vokiečių valdžia įrengė administracinį pastatą – rotušę (Rathaus).

95 metai, kai 1921 m.

- Evangelikų-liuteronų kunigas Augustas Vymeris drauge su Tauragės burmistru Jonu Vilkaičiu organizavo mokytojų kursus, kurie 1923 m. peraugo į Tauragės mokytojų seminariją.
- Įkuriamas pirmasis moterų šaulių būrys.
- Rugsjūčio 2 d. įregistruota Tauragės dailės draugija „Lyra“, leidusi laikraštėlį „Ugnelės“.
- Pastatyta žydų pradžios mokykla.
- Tauragėje įkurtas Lietuvos banko skyrius.

90 metų, kai 1926 m.

- Tauragiškiai (apie 200 žmonių) protestavo prieš 1926 m. gruodžio 17 dienos perversmą. Protestuotojams nuraminti į Tauragę buvo atsiųstas kairiųjų šaulių būrys. Įvyko susirėmimų.
- Įsteigtas Dionizo Poškos vardo liaudies universitetas.

85 metai, kai 1931 m.

- Įkurta Tauragės viešoji biblioteka.
- Įkurta Žemesnioji mergaičių amatų ruošos mokykla.
- Atidaryta Žiemos žemės ūkio mokykla.

80 metų, kai 1936 m.

- Išleistas Tauragės skautų leidinys „LSS Tauragės tuntas“. 1931 IX 27–1937 IX 27.

75 metai, kai 1941 m.

- Birželio 14 d. Iš Tauragės geležinkelio stoties pajudėjo vagonai su tremtiniais.

60 metų, kai 1956 m.

- Įkurtas Dainų ir šokių ansamblis „Jūra“.

40 metų, kai 1976 m.

- Jūros upės krantinėje atidarytas Tauragės tautodailininkų sukurtas stogastulpių ansamblis.

35 metai, kai 1991 m.

- Pradėjo veikti Tauragės televizijos ir radijo retransliacijos bokštas.

30 metų, kai 1986 m.

- Tauragės „Tauro“ futbolininkai (treneris J. Stažys) tapo Lietuvos „Žalgirio“ draugijos čempionais.

Žymių kraštiečių sukaktys ir jubiliejai

*105 metai, kai 1911 m. Akmolinsko srityje gimė **Aleksandras Fadinas** - dailininkas, kultūros darbuotojas. Mirė 1981 03 09 Tauragėje.*

*140 metų, kai 1876 m. Antšunijų kaime (Tauragės r.) gimė **Antanas Pakutinskas** – knygnešys. Mirė 1941.*

Sausis

4 d. - 85 metai, kai 1931 m. Antšunijų kaime (Tauragės r.) gimė **Antanas Brazauskas** – mokytojas, kraštotyrininkas. Mirė 1985 09 01. Palaidotas Tauragėje.

7 d. - 80 m. kai 1936 m. Tauragėje gimė **Aldona Virginija Mikšytė-Kunčienė** – dainininkė (sopranas), Kauno muzikinio teatro solistė. Sukūrė daugiau kaip 70 operų, operečių, miuziklų vaidmenų. Koncertavo Europos šalyse, JAV, Kanadoje.

11 d. – 50 metų, kai 1966 m. Kunigiškių kaime (Tauragės r.) gimė **Alvidas Lukošaitis** - politologas, teisininkas, istorikas, socialinių (politikos) mokslų daktaras, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojas, docentas, Lietuvos politologų asociacijos viceprezidentas.

14 d. - 135 metai, kai 1881 m. Ožnugario kaime (Tauragės r.) gimė **Jonas Vabalas-Gudaitis** - žymus pedagogas ir psichologas Mirė 1955 11 14 Vilniuje.

22 d. - 120 metų, kai 1896 m. Alkupio kaime, Laukuvos valsčiuje, Tauragės apskrityje gimė **Povilas Rupšys** - 1919–1920 m. Lietuvos kariuomenės savanoris, Tauragės Garbės pilietis. Mirė 1994 08 13 Tauragėje.

25 d. – 90 metų, kai 1926 m. Tauragėje gimė **Grigorijus Fišas** - teisininkas, visuomenės veikėjas. Apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino I laipsnio medaliu „Už nuopelnus Lietuvai“. Mirė 2006 m. Vilniuje.

Vasaris

2 d. (kituose šaltiniuose - 5 d.) - 140 metų, kai 1876 m. Tauragėje gimė **Aleksandras Bobinskis** – karo inžinierius, pulkininkas knygų apie telefoną ir telegrafą autorius. 1928 m. apdovanotas Gedimino 3 laipsnio ordinu. Mirė 1936 08 09 Latvijoje.

2 d. – 65 metai, kai 1951 m. Butkelių kaime (Tauragės r.) gimė **Stasys Pažerinis** – cirko artistas. Mirė 2011 m.

28 d. - 85 metai, kai 1931 m. Tauragėje gimė **Faustas Strolia** - JAV lietuvių chorvedys, kompozitorius, dirigentas ir visuomenės veikėjas. Mirė 2014 m. JAV.

Kovas

3 d. – 60 metų, kai 1956 m. Skaudvilėje (Tauragės r.) gimė **Regimantas Tamošaitis** – literatūros tyrinėtojas, eseistas, kultūrologas, humanitarinių mokslų daktaras, VU Lietuvių literatūros katedros docentas.

3 d. - 55 metai, kai 1961 m. Tarailių k. (Tauragės r.) gimė **Audronė Macijauskienė** – tautodailininkė, audėja. Lietuvos tautodailininkų sąjungos (LTS) narė. Lietuvos tautodailės kūrėjų asociacijos (LTKA) narė.

25 d. - 110 metų, kai 1906 m. Antringių kaime (Tauragės r.) gimė **Petras Jonikas** – JAV lietuvių kalbininkas, lietuvių kalbos tyrinėtojas ir puoselėtojas, filologijos mokslų daktaras. Mirė 1996 02 03 JAV.

Balandis

12 d. - 65 metai, kai 1951 m. Batakių kaime (Tauragės r.) gimė **Petras Tinginys** – poetas, menininkas, muzikantas. Mirė 2002 m. Kretingoje.

14 d. - 80 metų, kai 1936 m. Taurų kaime (Tauragės r.) gimė **Raimondas Jonikas** - futbolininkas, mokytojas, Lietuvos nusipelnęs treneris, kūno kultūros ir sporto žymūnas.

19 d. – 65 metai, kai 1951 m. Očikių kaime **Marijona Sinkevičienė-Baltrušaitytė** - dailininkė, pedagogė, tekstilininkė, Kauno kolegijos Justino Vienožinskio menų fakulteto docentė, Lietuvos dailininkų sąjungos narė.

19 d. - 50 metų, kai 1966 m. Sartininkų kaime (Tauragės r.) gimė **Egidijus Stancikas** – aktorius, Kauno valstybinio dramos teatro generalinis direktorius.

28 d. - 85 metai, kai 1931 m. Stirbaitynės kaime, (Žygaičių sen., Tauragės r.) gimė **Aldona Saldukaitė-Rimkienė** – tautodailininkė, audėja.

Gegužė

1 d. - 115 metų, kai 1906 m. Kuisių kaime (Tauragės r.) gimė **Juzefa (Juozė) Augaitytė-Tamašauskienė** - operos dainininkė (lyrinis sopranas), pedagogė. Mirė 1996 10 06 Filadelfijoje, JAV.

21 d. - 80 metų, kai 1936 m. Kuisių kaime (Tauragės r.) gimė **Antanas Jasaitis** – biochemikas, bioenergetikas, habilituotas biomedicinos mokslų daktaras. Lietuvos mokslų akademijos narys korespondentas, Biochemijos instituto Tarybos pirmininkas. Mirė 1999 01 11 Vilniuje.

21 d. – 105 metai, kai 1911 m. Paegluonio kaime (Tauragės r.) gimė **Petras Gargasas** – ekonomistas, ekonomikos mokslų daktaras. Mirė 1966 m. Vilniuje.

25 d. - 75 metai, kai 1941 m. Tauragėje gimė **Romas Bernotas** – sportininkas, treneris pedagogas, tarptautinės klasės sporto meistras, poetas, Lietuvos nepriklausomų rašytojų sąjungos narys.

Birželis

2 d. - 75 metai, kai 1941 m. Tauragėje gimė **Algimantas Bublys** – žymus JAV lietuvių architektas. Amerikos architektų sąjungos (AIA) College of Fellows narys, 1995 m. apdovanotas Detroito architektų draugijos aukso medaliu.

18 d. - 105 metai, kai 1911 m. Ožnugarių kaime (Tauragės r.) gimė **Vladas Šimaitis** – teisės mokslų daktaras, JAV lietuvių visuomenės veikėjas. Mirė 1988 01 30 Čikagoje, JAV.

18 d. - 50 metų, kai 1966 m. Tauragėje gimė **Egidijus Knispelis** – žurnalistas, TV laidų vedėjas, redaktorius.

24 d. - 155 metai, kai 1861 m. Pamežių kaime (Tauragės r.) gimė **Jonas Eičas** – knygnešys.

29 d. - 110 metų, kai 1906 m. Tauragėje gimė **Petras Vaivada** – skulptorius monumentalistas. Mirė 1989 03 03. Palaidotas Vilniuje.

Liepa

11 d. - 110 metų, kai 1906 m. Grūšlaukio kaime (Kretingos r.) gimė **Kazimieras Paulauskas** – mokytojas, tautodailininkas, Tauragės Garbės pilietis. Mirė 1998 10 04 Tauragėje.

11 d. – 80 metų, kai 1931 m. Tauragėje gimė **Romana Jonušienė** – pedagogė, „Bočių“ bendrijos etnokultūros klubo „Kraitė“ vadovė, Tėviškės pažinimo draugijos Dzūkijos skyriaus atstovė.

Rugpiūtis

3 d. - 90 metų, kai 1926 m. Tauragėje gimė **Aldona Misevičiūtė** – agronomė selekcininkė, žemės ūkio mokslų kandidatė, biomedicinos mokslų daktarė, Lietuvos mokslų premijos laureatė. Mirė 2013 m.

10 d. - 95 metai, kai 1921 m. Žygaičių kaime (Tauragės r.) gimė **Leonas Klumbys** – neurologas, habilituotas biomedicinos mokslų daktaras, Lietuvos, Europos ir Pasaulio neurochirurginių draugijų narys. Neurochirurgijos pradininkas Lietuvoje. Mirė 2010 02 14 Kaune.

12 d. - 80 metų, kai 1936 m. Dacijonų kaime (Tauragės r.) gimė **Zigmantas Motiekaitis** – kūno kultūros ir sporto organizatorius, sklandytojas, lakūnas, fechtuotojas, fechtavimosi treneris, Lietuvos sporto informacijos centro direktorius, nusipelnęs LR sporto darbuotojas ir treneris, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) garbės narys.

18 d. - 75 metai, kai 1941 m. Matiškių kaime (Tauragės r.) gimė **Bronislava Orlingytė-Lapinskienė** – dailininkė tekstilininkė, tapytoja.

Spalis

13 d. – 120 metų, kai 1896 m. Seinuose gimė **Jonas Kairiūkštis** – gydytojas terapeutas, farmakologas, medicinos mokslų daktaras, profesorius, akademikas. Jis 1924-1932 m. dirbo Tauragėje ir čia parašė knygą. Mirė 1957 10 09 Vilniuje.

15 d. - 105 metai, kai 1911 m. Akstinų kaime gimė **Antanas Skirius** - JAV lietuvių žurnalistas, leidėjas, JAV lietuvių visuomenės veikėjas. Mirė 2004 03 17 JAV.

15 d. – 80 metų, kai 1936 m. Traklaukio kaime (Tauragės r.) gimė **Juozas Mockaitis** – agronomas selekcininkas, biomedicinos mokslų daktaras.

18 d. – 60 metų, kai 1956 m. Tauragėje gimė **Otilija Klimaitienė** – LR patentinė patikėtinė, AAA Baltic Service Company Law Firm“ direktorė, Tauragės kraštiečių draugijos pirmininkė.

22 d. – 70 metų, kai 1946 m. Užvėjų kaime (Tauragės r.) gimė **Zigmas Montvila** – gydytojas echoskopuotojas, vienas iš ultragarsinės diagnostikos Lietuvoje pradininkų, šaškių sporto veteranas. Mirė 2011 08 08.

30 d. - 105 metai, kai 1911 m. Kunigiškių kaime (Tauragės r.) gimė **Nikodemas Krapavickas** - mokytojas tremtinys. 1997 m. apdovanotas Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino I laipsnio medaliu. Mirė 1998 12 16 Tauragėje.

31 d. – 60 metų, kai 1956 m. Skaudvilėje gimė **Arūnas Baurėnas** – geodezininkas, geografijos mokslų daktaras, Vilniaus universiteto kartografijos centro darbuotojas.

Lapkritis

11 d. - 85 metai, kai 1931 m. Pužiškės kaime (Tauragės r.) gimė **Vytautas Užgiris** - JAV medicinos ir fiziologijos daktaras. Mirė 2006 06 25 Kaune.

18 d. - 1926 metai, kai Griežpelkių kaime (Tauragės r.) gimė **Tamara Kalibataitė** – žymi šokėja, choreografė. 2008 m. apdovanota Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Gedimino ordino medaliu. Mirė 2010 09 02 Vilniuje.

26 d. – 110 metų, kai 1906 m. Požerūnų k. (Tauragės r.) gimė **Teodoras Blinstrubas** – pedagogas, žymus JAV lietuvių visuomenės veikėjas. Mirė 1999 m. JAV.

Gruodis

10 d. - 80 metų, kai 1936 m. Vėžalaukio kaime, (Tauragės r.) gimė **Jonas Arvasevičius** – istorikas, žurnalistas, humanitarių mokslų daktaras, docentas, Lietuvos žurnalistų sąjungos narys, LŽS Senjorų klubo narys. Mirė 2014 12 07 Vilniuje.

17 d. - 80 metų, kai 1936 m. Pužiškės kaime (Tauragės r.) gimė **Šarūnas Carlis Užgiris** – mechanikos inžinierius, JAV „Ateitininkų šalpos fondo“ tarybos pirmininkas. Mirė 2014 05 13 JAV.

20 d. – 90 metų, kai 1926 m. Dvarviečių kaime (Tauragės r.) gimė **Pranas Martinkus** – žurnalistas, pedagogas. Mirė 2007 12 23 Klaipėdoje.

30 d. - 85 metai, kai 1931 m. Tauragėje gimė **Alma Mizgirienė** - mokytoja, kraštotyrininkė, Tauragės Garbės pilietė. Mirė 2014 11 09 Tauragėje.

Parengė:

*Tauragės Birutės Baltrušaitytės viešosios bibliotekos
Informacijos skyriaus vyr. bibliografė
Laima Pikčiūnienė*